

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

KVĚTY, PRAHA

24 XI 1983

Z PRVNÍ ŘADY

Ne že by matematika, jako ostatně každá věda, nebyla svým způsobem dobrodružství. Ale docela dobře chápu, že Charlese L. Dodgesona, původním povoláním matematika, a to matematika úspěšného, svého času napadlo zaměnit přísnou logiku rovnic či derivací a logaritmu napětím plynoucím z přísné ne-logičnosti pohádky, kterou si vymyslel pro dcery svého přítele. Příběh (a později také jeho volně pokračování) dokonce sepsal a v roce 1865 vydal. Rovněž s úspěchem. Učinil tak pod jménem Lewis Carroll. A s tímto pseudonymem vešel navždy do dějin světové literatury jako klasik absurdního umění. Asi o dobytí takové pozice vůbec neuvažoval, spíše je možné se domnívat, že chtěl svými vyprávěními dobře — a mimo jiné určitě i sebe — pobavit. Což se knihám o zcela neuvěřitelných příhodách malé Alenky daří dodnes.

Jejich hravé a fantazii provokující motivy inspirovaly režiséra Pavla Palouše k divadelní adaptaci *Alenčina dobrodružství ve světě za zrcadlem*, kterou inscenoval v Činohře Petra Bezruče Státního divadla Ostrava. Nevelké rozměry divadelního sálu Studia PKO na Černé louce umožnily pokus o co nejužší sepětí s publikem, které hrací prostor těsně obklopuje ze tří stran. Režijním záměrem zároveň je, aby se zvolené scénické řešení spolupodílelo na úsilí o jistou proměnu ustálených tvůrčích postupů a prostředků hereckého kolektivu. O proměnu, která samozřejmě slouží především charakteru a vyznění inscenace, ale přitom může mít i obrozující význam pro perspektivy další práce souboru.

Ovšem inscenace není souměřitelná se současnou vykrytalizovanou tvorbou Ypsilonky. Divadla na provázku nebo Hadivadla. K tomu jí — kromě jiného — chybí zřetelnější moment ideové tematické aktualizace. Jde však o dynamický, především zásluhou režie sevřeně vybudovaný umělecký tvar se slušným počtem vtipných situačních nápadů, které určují mile humorné ladění této podívané. Svižnému tempu pomáhá solidně zvládnutá herecká zkratka ve scénickém jednání a v promluvách; rozvíjení bohaté prostorové pohybové akce zůstává zatím sice většinou na úrovni popisné ilustrace a není nositelem obsažnějších metaforických sdělení, ale inscenační záměr takové pojetí zcela nevyklučuje a režisér s tím také na několika místech zdárně kalkuluje. Aneb — z nouze šikovně

Velmi sympaticky působí spontánní chuť, s níž se aktéři ujímají svých úkolů. A někteří z nich dosahují v mnoha scénách pozoruhodných výsledků (Marcela Pavlasová jako Alenka, Věra Jančů, Ladislav Brückner, Miroslav Kudela...). Jediné, čím tuhle roztomilou inscenaci účinkující ošklibě a zbytečně hyzdí, je neuvěřitelně lojďácká výslovnost. Vůbec nejsem v tomto ohledu puntičkář, ale herci i vedení souboru by si měli uvědomit, že existují určité základy profesionality, které není možno ignorovat.

Jiří Strnad

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

ze dne

JEŠTĚ O ALENCE

Lewis Carroll: *Alenčina dobrodružství ve světě za zrcadlem* — Překlad: A. a H. Skoumalovi — Divadelní adaptace a režie: Pavel Palouš — Výprava: Marta Roszkopfová — Hudba: Ladislav Brückner — Pohybová spolupráce: Jindřich Šimek — Premiéra: 23. září 1983 na Černé louce — Státní divadlo Ostrava — činohra Petra Bezruče.

„Je svačkový. Lysperní jezelení se vlně vrtáčeji v mokřavě. Vetchaři hadroušci jsou roztruchleni a selvy syští tesknoskuhravě.“

A co to jsou jezelení? Kdo jsou hadroušci? A co selvy? ... Neodolatelny púvab dětských zkomolenin, dávající v citlivé a hravé duši vyrůst překrásným květům fantazie, púvab pojící se s hlubokou a vřdnou moudrostí — to je (společně s dalšími vrstvami a plány důmyslné struktury). Lewis Carroll (1832 — 1898), anglický matematik, filozof, klasik nonsensu a přítel dětí. Jeho dvě „Alenky“ — v kraji divů a za zrcadlem, knížky věnované Carrolově malé přítelkyni, jsou od doby svého vzniku neustálou inspirací, předmětem vědních oborů i čirým čtenářským potěšením.

A tak je zcela pochopitelné a sympatické, že kouzlu Alenky rádi podlehli i tvůrci ostravské scény, hrající především pro mladé diváky. A těm je „bezručovská“ Alenka také adresována. „Podlehnutí“ režiséra Palouše, výtvarnice Roszkopfové, muzikanta Brücknera, mima Šimka a všech herců není ovšem pasivním vzdáním se, nýbrž tvůrčí divadelní odpovědí Carrollovým literárně-filozofickým impulsům.

Základní režijně-scénografický princip „všichni všechno“ (kromě představitelky Alenky) umožňuje s devíti herci předvést množství postav, v organizované akci vytvořit i zrušit prostředí, stvořit zároveň vlak i jeho cestující atd. Princip hravosti je zakódován už v původním textu a inscenace na něm staví, spojujíc šťastně Alenka

specifikum divadla s Carrollovým myšlením.

Příkladným, chce se říci, dokonalým, zpracováním tohoto principu je kreace Miroslava Kudely, který dostal nejrozsáhlejší šanci „ztělesňovat“ v oslnivém gejziru nápadů kvantum „postav“: vlak, potůček, srdcovou dvojku, berana, s mimořádnou komediálností „dává“ Tlachapouda jako koncertní číslo — je spontánním, improvizujícím z pevného řádu, přemýšlivým i uličnickým reprezentantem tohoto tvořivého přetlaku radosti ze hry. Což je zároveň charakteristika inscenace jako celku. Tento celek je cenný ve svém základním přínosu, a proto snad ani není podstatné rozebírat jednotlivosti či podružné nevyváženosti. Všichni herci přinášejí vklad

svých osobností, zdravě obrozovaných teuto životodárnou změnou v prostředcích. Alenka Marcely Pavlasové (na snímku vpravo) je vlastně obyčejná, normální dívka (jistě ne malá holčička, což je sympatické), která prochází bizarními snovými hravými příběhy s údivem i samozřejmostí, ozřejmující tak úhel pohledu inscenátorů i divákům.

Hraje se ve studiovém prostoru na Černé louce (už právě rok, ale ještě stojí za připomenutí, byť se zpožděním — viz titulek), za vřelého zájmu diváků, kteří oceňují vzájemné setkávání s herci v těsném kontaktu netradičního prostředí a aktivně spolupřetvářejí ono neopakovatelné kouzlo divadla. A především v tom je smysl této odvážné a podnětné inscenace — v setkání, kontaktu, porozumění, aktivní účasti na divadelní tvorbě.

MARIE BOKOVA

Foto: JOSEF HRADIL

Carroll

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
 ODBOR VÝSTŘÍŽKŮ
 Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29-73-78

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Dikobraz, Praha

30. XI. 1983

ze dne

AK

**NONSENS
 NA ČERNÉ LOUCE**

Mimo „mateřská prkna“ se představila ostravská Činohra Petra Bezruče, když ve Studiu PKO na Černé louce uvedla ALENČINA DOBRODRUŽSTVÍ VE SVĚTĚ ZA ZRCADLEM od Lewise Carrolla. Půvabný svět poezie nonsensu, jejímiž klasiky jsou autoři již z 19. století Edward Lear a Lewis Carroll, zlákal nejprve ke dvěma inscenacím brněnské Divadlo na provázku. Zejména inscenace Příběhů dlouhého nosu (z veršů Edwarda Leara) je prochnuta kolektivním pochopením mechanismů „básnivého nemsylu“.

Také ostravská inscenace Pavla Palouše je podložena dokonalou znalostí předlohy, již režisér uplatňuje v jevištním ztvárnění a spolu s herci demonstruje v otevřeném zábavném divadle s prvky nápadité recese. Představení nepopírá inspiraci poetikou Ypsilonky a je prochnuto duchem kolektivní hravosti. Herci, kteří vystoupili z kukátkového prostoru, aby si vyzkoušeli své schopnosti v aréně, odevzdali vskutku působivé výkony. Celému představení krájuje nápady hýčící Miroslav Kudela (Srdcová dvojka); přímo úchvatný je v interpretaci směšnohrdinské básně Jabberwocky (Tlachapoud), v níž Carroll vytvořil spojením slov běžných se slovy uměle vytvořenými skvost slovní komiky. Vyzdvihnout je třeba také citlivý výkon Marceley Pavlasové v titulní roli Alenky i ostatních herců, rozdávajících se v tomto představení s nevšední invencí a chutí.

Hraje se na půdorysu zdeformované šachovnice, kam ze svého vyvýšeného snového příbytku sestoupí Alenka, aby se zúčastnila tuze zábavné, ale i poučné „partie“, v níž se nevyhrává, ani neprohrává, nýbrž pohrává s křehounce spletanými a popřevracenými významy slov.

Usměvná ostravská inscenace je slibnou vstupní vizitkou pro pokračování studiové činnosti v prostorách výstaviště Černá louka.

Roman Cisar

Carroll : Alenka

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
 odbor výstřížků
 Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

CPB

Ostravský večerník

15 551

23 11 1985

AK **ZE STUDIOVÉ TVORBY ČINOHRY PETRA BEZRUČE**

S Alenkou na Černé louce

Je s podivem, že až donedávna neznámí v ostravském divadelnictví vážnější pokus o studiovou činnost v netradičním, nekukátkovém prostoru. Jen na severní Moravě předstíblo Ostravu o řadu let olomoucké STUDIO FORUM. Severomoravské divadlo v Šumperku připravuje své experimentální inscenace ve studiu Hrádek, o studiovou činnost se pokoušejí i v Opavě.

Činohra Petra Bezruče zahájila studiovou činnost v divadelní sezóně 1982-83, kdy se zdárem a značným diváckým úspěchem nastudovala na Černé louce Alenčina dobrodružství ve světě za zrcadlem od Lewise Carrolla. Ta-

to inscenace byla příznivě komentována i odbornou divadelní kritikou: „Základní, režijně scenografický princip všichni vědouce (kromě představitelky Alenky) umožňuje s devíti herci předvést množství postav, v organizované akci vytvořit i zrušit prostředí, tvořit zároveň vlak i jeho cestující atd. Princip hravosti je zakódován už v původním textu a inscenace na něm staví, spojuje šťastně specifickým divadla s Carrollovým myšlením. Příkladem, chce se říci dokonalým zpracováním tohoto principu, je hraje Miroslava Kudely, který dostal nejrozsáhlejší šanci „ztělesňovat“ v oslavném gejziru nápadů kvantum postav: vlak, potůček, srdcovou dvojku, berana. S mimořádnou komediálností „dává“ Tlachapouda jako koncertní číslo — je spontánním, improvizujícím z pevného řádu, přemýšlivým i u-ličnickým reprezentantem tohoto tvořivého přetlaku radosti za hry. Což je zároveň charakteris-tika inscenace jako celku. Tento celek je cenný ve svém základním přínosu, a proto snad ani není podstatné rozebírat jed-

notlivosti či podružné nevyváženosti. Všichni herci přinášejí vklad svých osobností, zdravě obrozovaných touto životodárnou změnou v prostředcích. Hraje se ve studiovém prostoru na Černé louce za vřelého zájmu diváků, kteří oceňují vzájemné setkávání s herci v těsném kontaktu netradičního prostředí a aktivně spoluvytvářejí ono neopakovatelné kouzlo divadla. A především v tom je smysl této inscenace — v setkání, kontaktu, porozumění, aktivní účasti na divadelní tvorbě,“ napsala divadelní kritička Majka Boková.

ALENKA vchází do své třetí sezóny. Ještě v tomto roce bude uvedena v televizním cyklu Zvěme vás do divadla. Herci Činohry Petra Bezruče se těší na setkání s diváky nejen na Alence, ale i na Dramatických studích, zakladatele studiové činnosti režiséra Pavla Palouše, které napsal a inscenoval na motivy románu Don Quijote Miguela de Cervantes Saavedra. Československa premiéra se uskutečí na Černé louce v pavilónu C 28. září. (rc)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižkové služby
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Carroll

Ostravský večerník

31. VII. 1983

ze dne

T2

Studiová premiéra

AK
Kdo by neznal půvabnou knížku anglického spisovatele Lewise Carrolle o Alence v říši divů, která již okouzila tolik dětských generací! A právě tuto literární předlohu si zvolil režisér Pavel Palouš pro scénickou adaptaci pod názvem Alenčina dobrodružství ze světa za zrcadlem.

V současné době ji připravuje spolu s herci činohry Petra Bezruče v poněkud neobvyklém prostředí: na scéně Klubu mládeže — Studla Černá louka v Parku kultury a oddechu. Hlavním cílem představení je připravit zajímavou, moderní a zábavnou inscenaci s výhodou studiového inscenačního prostoru. Nebudou chybět ani písňové texty a hudební složka bude podstatným prvkem tohoto studiového pokusu.

Scénu a kostýmy si vzal na starost výtvarnice Marta Rozzkopfová a v premiéře Alenčiny dobrodružství, která se uskuteční na Černé louce 23. září, se v titulní roli představí, vedle ostatních herců činohry Petra Bezruče, Marcella Pavlasová.

(rw)

Carroll Ostrava
PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižkové služby
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

21. IX. 1983

za dne

AK
Alenčina dobrodružství ve světě za zrcadlem

Na experimentální scéně

Divadelní studio v PKO na Černé louce čeká na svou první divadelní premiéru. Herci zase na své publikum. Co nabízejí? Ptáme se režiséra činohry Pa-

zvyklého, hravého, barevného našim mladým divákům divadelními prostředky."

A budou tam i písničky?

"Samozřejmě, chceme s herci vytvořit představení, kde hudba, výprava, pohyb a řeč jsou rovnocenné. Autorem hudby je herec Ladislav Brückner."

Jdete tady cestou ke kořenům divadla?

"Divadlo je vždycky svět, kde se může přihodit téměř vše, na co stačí lidská fantazie. Inscenace překračuje běžnou logiku a dává hercům možnost komediantské hravosti. Snad se nám podaří strhnout diváka tak, aby se bavil spolu s herci a vstoupil do světa, který je zdánlivě možný jenom ve filmu a v televizi, ale jehož půdorys je vždy skutečný. Herci vytvářejí nejen lidské postavy, ale i věci, např. potůček, karty, vitr. příklop... Divadlo by mělo vycházet z dětské hry, děti si přece rády hrají „na něco“, mají své sny a představy, které konfrontují s denní skutečností."

Koho z herců činohry Petra Bezruče ve hře uvidíme?

"V titulní roli Alenky Marcella Pavlasovou, v dalších pak Alenu Tománkovou, Ladislava Brücknera, Miroslava Kudelu, Milana Sulce, Blanku Melerovou, Jindřicha Dvořáka, Marii Vikovou a Veru Janků. Scénu a kostýmy navrhla Marta Rozzkopfová. Premiéra je v pátek 23. září v pavilónu C2 na Černé louce a další reprízy 3. a 21. října." (mt)

Před premiérou

ra Bezruče Státního divadla v Ostravě Pavla Palouše:

"Netradiční prostor, kde zmizí hranice mezi hledištěm a jevištěm a devět herců ve třiceti rolích bestselleru Lewise Carrolle Alenčina dobrodružství ve světě za zrcadlem. Kdo by neznal Alenku v říši divů? Když ne z literatury, tak určitě z filmového zpracování. Její neméně známé pokračování Alenka ve světě za zrcadlem mne přivedlo k myšlence vytvořit divadelní verzi fantastického světa Alenčiny dobrodružství. Lákala mne ta úžasná možnost proměn, poetických obrazů, to, co si v sobě každý z dětí nese. Chtěli bychom inzerovat příležitost objevování ne-